
Yara Bakım Malzemeleri

Doç. Dr. Ahmet DEMİR

*Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Plastik Rekonstrüktif ve
Estetik Cerrahi Anabilim Dalı, SAMSUN*

Son yıllarda yara iyileşmesi üzerine olan araştırmalar yara bakım malzemelerinin gelişimine katkıda bulunmuştur. Üretilen yara bakım ürünlerinin çoğu yara iyileşmesinin temel özelliği olan “nem”in yara iyileşmesi üzerindeki katkısı üzerine odaklanmıştır. Önceleri, yaraların iyileşme sürecinde kuru tutulmaları gerektiği savunulmuş ve böylece bakterilerin kontrolsüz çoğalmaları engellenmeye çalışılmıştır. Yaraların nemli olmaları, başka bir deyişle yarada optimal eksüda varlığı iyileşme için gereklidir. Eksüda iyileşme için gerekli komponentleri içerdiği gibi aynı zamanda ölü bakteriler gibi bazı atıkları da yaradan uzaklaştırır. Eğer yaranın yüzeyi kapatılmazsa eksüda kurur ve kabuk oluşur. Epitelin yara kenarlarından ilerlemesi de bozular. Bu nedenlerle yaraların kurutulmadan steril olarak nemli tutulmalarını sağlayacak yara örtülerinin kullanımı önemlidir.

Yaralar özelliklerine göre farklı pansuman yöntemlerine ihtiyaç duyar. Her tip yaraya uygun tek bir pansuman yöntemi yoktur. İdeal bir pansuman malzemesinde olması gereken özellikler şunlardır:

Koruma: Yarayı bakteri ve yabancı maddelerden korumalıdır.

Nemli ortam oluşturmali: Nemli ortamda bırakılan yaralar daha çabuk iyileşmekte, daha az infekte olmakta ve daha az ağrısız olmaktadır.

Yara ısısını muhafaza etmeli: Yaranın ısısı yara iyileşmesi için çok önemlidir, pansuman bunu muhafaza edecek yapıda olmalıdır. Çünkü her pansuman değişimi ısı kaybına bağlı olarak yara iyileşmesini geciktirir.

Emici olmalı: Değişik miktardaki eksüdayı tutabilmeli ve cildi masere etmemelidir.

Olumsuz etkiler: Toksik ve allerjik olmamalı ve yapısını koruyabilmelidir.

Yerinde sabit kalmalı: Kullanılan pansuman günlük aktiviteler sırasında kolaylıkla yerinden çıkmamalıdır.

Yaralara kolay uygulanmalı ve değiştirilebilir olmalı: Değişik vücut yüzeylerine kolaylıkla uyum sağlayabilmeli ve pansuman çıkartılırken ilave travmaya neden olmamalıdır.

Pansuman-zaman: Yara iyileşmesini bozmadan daha az sayıda pansuman değişimi sağlamalıdır.

Maliyet: Ekonomik olması gerekir.

Konfor: Hasta tarafından kabul edilebilir ve estetik olmalıdır.

Yara ortamının çevresel etkenlerden ve mikroorganizma kontaminasyonundan korunması, yara yüzeyindeki nekrotik dokuların uzaklaştırılması ve iyileşme için uygun ortam sağlanması kullanılacak uygun pansuman malzemeleri ile mümkün olmaktadır.

Pansuman malzemeleri pasif kapamalar ve aktif kapamalar diye ikiye ayrılır:

1. Pasif kapamalar

- a. Kompozit örtüler
- b. Transparan film örtüler
- c. Hidrokolloidler
- d. Hidrofiber örtüler
- e. Alginatlar
- f. Silikon pansumanlar
- g. Antibakteriyel örtüler
- h. Hidrojel örtüler
- i. Yara temizlik ürünleri
- j. Deri greftleri ve eşdeğerleri

2. Aktif kapamalar

- a. Topikal negatif basınç